

Waarom vertraging in de terugkeer naar donkere nachten ?

Blog 71 – 20 februari 2021 – Jan Jaap Tiemersma, bestuurslid NLVOW

Bekend is dat rode lampen op windturbines tot grote hinder leidt voor omwonenden, dichtbij en veraf van windparken. Ook al mogen ze continu branden, de blokkering en reflectie op de wieken maken dat Las Vegas dichterbij is komen te liggen. Nu zoveel grote windparken zijn opgericht wordt duidelijk dat er wat moet worden gedaan aan de rode gloed. In het RES-proces zouden er nog veel rode hemellichten bij komen. En dat hoeft niet, de oplossing ligt nabij !

In Duitsland wil de regering de acceptatie van windparken op dit punt vergroten. Daar is het inmiddels verplicht om een naderingsdetectie bij windparken in te bouwen, zowel op bestaande windparken als bij nieuwe. Standaard staan de rode lampen uit, die alleen aangaan op het moment dat een laagvliegend object wordt gedetecteerd. Na 10 minuten is alles weer donker. Sinds de invoering van deze plicht komt er steeds weer een vertraging voor de dag, omdat er een dispuut voortwoekert tussen leveranciers over de toe te passen techniek voor naderingsdetectie. In hoofdzaak is dat een keuze tussen radartechniek en transpondertechniek. Het gaat dan om de juridische houdbaarheid om vliegtuigen te verplichten een werkende transponder met voldoende nauwkeurigheid in werking te hebben, het gaat om technische aspecten van zekerheid dat ook heel laag vliegende kleine vliegtuigen opgemerkt worden, maar het gaat ook om (vermeende) verschillen in investeringskosten. De windbranche wacht af en stuurt aan op het toestaan van z.g. transpondertechniek (zie bijv. de loop van vliegtuigen op flightradar24.com). Daarbij worden systemen en investeringskosten wederzijds overdreven. Al met al heeft het in Duitsland er begin 2021 toe geleid dat er wel een aantal radarsystemen zijn goedgekeurd, maar de transpondertechniek slechts 2 van de 3 benodigde goedkeuringen heeft verkregen. De windbranche in Duitsland roept daarom intussen op tot uitstel van de verplichting van naderingsdetectie.

Nederland kopieerde de Duitse situatie met enkele jaren achterstand. Met de overheden werd wel een radarsysteem getest (Windpark Krammer). Dit heeft er toe geleid dat het Ministerie IenW al in mei 2020 een principe goedkeuring heeft gegeven met eisen waaraan een naderingsdetectie volgens radartechniek moet voldoen (Informatieblad obstakelverlichting 2020). De windbranche NWEA heeft zich direct opgesteld dat ze graag meewerken aan naderingsdetectie met transpondertechniek. Daarvoor moeten nogal wat regels worden aangepast, zoals transponderverplichting ook onder 1200 voet vlieghoogte, en zekerheden over het functioneren en detecteren. De branche wees echter op de inderdaad hogere kosten van een eigen actieve radar oprichten. Er is echter om onduidelijke redenen een tussenvorm doodgezwegen: toepassen van passieve radar, gebaseerd op vervormingen van signalen van digitale tv en radio (DAB). Aan de door de Minister gestelde eisen aan naderingsdetectie voor (alle) radarsystemen kan met passieve radar ruimschoots worden voldaan. Deze methode is 100% toegelaten in Duitsland. Maar is onterecht nog wat onbekend bij de Inspectie ILT van het Ministerie IenW.

Nederland staat vandaag voor de keuze: Nog een onbekend aantal jaren de juridische en algehele toelating van transpondertechniek afwachten of acuut naderingsdetectie op basis van passieve radar toepassen. Het NLVOW heeft offertes van alle technieken verkregen en het blijkt dat de laatste slechts 2 maal zo duur is dan transpondertechniek. Daarvoor krijg je een zekere detectie terug en doordat passief radar nauwkeuriger is per jaar veel minder aanschakelen van rood licht. Maar vooral dat die vandaag is te monteren en weer donkere nachten oplevert. Daarbij reikt 1 systeem van passief radar 17km in de rondte, zodat investeringen over meerdere windparken zijn af te schrijven.

Kalm aan worden overheid, NWEA en ILT zich van deze mogelijkheid bewust. Het is dan ook een verantwoordelijkheid om hele gebieden zoals de Wieringermeer, de Afsluitdijk en noordoost Nederland onnodig in rood licht te laten baden. Met een hoogwerker zijn de antennes van het Duitse Fraunhofer Insitut ook naderhand eenvoudig te monteren op bestaande windparken. Kwestie van branche-afspraken met het Ministerie van IenW en van EZ&K. En zodra onze omwonenden weten wat de technische mogelijkheden vandaag al zijn, zal het vanzelf door hen verlangd worden.

Motto van het NLVOW: een compleet landelijk dekkend systeem van passief radar is nu reeds mogelijk en kost orde 25 miljoen euro all-in. Waar hebben we het over, in verhouding tot de investeringen in duurzame energie en SDE. Behoud van onze donkere nachten maakt de energietransitie wat dragelijker voor het landschap, de nachtnatuur en...de omwonenden van windturbines. Het NLVOW vindt dat in deze kwestie nu snel wat bereikt kan en moet worden, aan de gezamenlijke klimaattafel.